

Dosarul nr. 2ra-517/23
2-22023083-01-2ra-05042023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Ciubotaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Pruteanu, I. Cotruță, O. Cojocaru)

ÎNCHEIERE

04 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Aliona Miron
Ion Malanciuc
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Lagovscaia Liubovi, reprezentată de avocatul Rezuș Andrei,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lagovscaia Liubovi împotriva Societății Comerciale „Gara Nord” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea compensației pentru încetarea contractului individual de muncă înainte de termen și a penalității de întârziere,

împotriva deciziei din 19 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Lagovscaia Liubovi, reprezentată de avocatul Rezuș Andrei și a fost menținută hotărârea din 27 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a ț ă :

La data de 16 februarie 2022, Lagovscaia Liubovi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății Comerciale „Gara Nord” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea compensației pentru încetarea contractului individual de muncă înainte de termen și a penalității de întârziere.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că a fost angajată în cadrul SA „Gara Nord” în funcția de director executiv în perioada 26 iunie 2013 - 26 iunie 2018. Conform hotărârii Adunării Generale Ordinare a Acționarilor din 29 mai 2018, la data de 31 mai 2018 a fost încheiat un acord adițional la contractul de muncă nominalizat, prin care termenul contractului de muncă a fost prelungit cu cinci ani, fiind valabil până la data de 26 iunie 2023. Ulterior, prin ordinul nr. 8-p din 18 februarie 2019, emis de noul administrator a SA „Gara Nord”, Vitalii Mrug, desemnat prin hotărârea Adunării Generale Extraordinare a Acționarilor din 15 februarie 2019, s-a dispus concedierea lui Liubovi Lagovscaia din funcția de director executiv al SA „Gara Nord”, începând cu data de 18 februarie 2019.

A menționat reclamanta că, conform pct. 3 al ordinului nominalizat, a fost stabilită mărimea compensației pentru încetarea contractului individual de muncă înainte de termen, în mărime de 6 salarii medii lunare. Însă, conform prevederilor pct. 8.1. ale contractului de muncă încheiat între părți, „la eliberarea din funcție a Directorului în lipsa unor acțiuni sau inacțiuni culpabile... acestuia i se achită o compensație pentru încetarea contractului individual de muncă înainte de termen, în mărimea salariului care urma a fi primit până la data expirării termenului contractului”.

În asemenea circumstanțe, a punctat că pârâta nu era în drept să modifice în mod unilateral clauza prevăzută la pct. 8.1. a contractului de muncă ce reglementează dreptul angajatului la compensația respectivă și mărimea acesteia. Având în vedere că, termenul contractului individual de muncă trebuia să expire la data de 26 iunie 2023, a analizat că, valoarea compensației necesar a fi achitate pentru încetarea contractului de muncă înainte de termen reprezintă suma de 1 724 314,28 lei, reieșind din următorul calcul: (52 luni [18 februarie 2019 (data rezilierii)- 26 iunie 2023 (data expirării contractului)] x 33 159,89 lei salariul mediu lunar).

A afirmat reclamanta că, contrar celor indicate, până la depunerea cererii de chemare în judecată, Liubovi Lagovscaia a primit de la SA „Gara Nord” doar valoarea compensației în mărimea a 6 salarii medii lunare, adică 198 959,34 lei.

Susține reclamanta că, SA „Gara Nord” înregistrează o datorie față de Liubovi Lagovscaia în mărime de 1 525 354,94 lei (un milion cinci sute douăzeci și cinci mii trei sute cincizeci și patru lei 94 bani), reieșind din următorul calcul: [1 724 314,28 lei (valoarea totală a compensației) - 198 959,34 lei (valoarea compensației achitate)]. În același timp, potrivit prevederilor pct. 7.1. a contractului de muncă, în caz de neexecutare sau executare incompletă a obligațiilor contractuale, părțile poartă răspundere în conformitate cu legislația și prezentul contract.

A menționat reclamanta că, conform art. 330, alin. (1), lit. f) din Codul muncii, în vigoare la data relevantă speței, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligație survine, în particular, în caz de reținere a tuturor plăților sau a unora din ele în caz de eliberare din serviciu. Totodată, alin. (2) al aceluiași articol statuează că „în caz de reținere, din vina angajatorului, a salariului (art. 142), a indemnizației de concediu (art. 117), a plăților în caz de eliberare (art.143) sau a altor plăți (art.123, 124, 127, 139, 186, art. 225 alin. (8) etc.) convenite salariatului, acestuia i se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere 0,3 la sută din suma neplătită în termen”.

Corespunzător, fiind calculată de la data eliberării până la data înaintării prezentei, a afirmat că, valoarea penalității legale reprezintă suma de 4 635 553,66 lei reieșind din următorul calcul: (1 525 354,94 lei (datoria) x 0,3 % (penalitatea legală) x 1 013 zile (de întârziere)).

La fel, a susținut reclamanta că, nivelul minim al drepturilor și garanțiilor de muncă pentru salariați se stabilește de prezentul cod și de alte acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii. (2) Contractele individuale de muncă, contractele colective de muncă și convențiile colective pot stabili pentru salariați drepturi și garanții de

muncă suplimentare la cele prevăzute de prezentul cod și de alte acte normative.

Reclamanta a notat că, potrivit art. 49 alin. (2) Codul muncii (în redacția a.n. 2019), contractul individual de muncă poate conține și alte prevederi ce nu contravin legislației în vigoare.

A accentuat că, potrivit art. 51 alin. (1) Codul muncii (în redacția an. 2019), în afara clauzelor generale prevăzute la art. 49, părțile pot negocia și include în contractul individual de muncă clauze specifice, cum ar fi: a) clauza de mobilitate; b) clauza de confidențialitate; c) clauze referitoare la compensarea cheltuielilor de transport, la compensarea serviciilor comunale, la acordarea spațiului locativ; d) alte clauze care nu contravin legislației în vigoare.

A considerat că, în speță, părțile contractante au inserat în contract clauza respectivă, ce permite reclamantei să pretindă compensația în mărimea indicată în contract, suplimentar compensației prevăzute atât de Codul muncii, cât și eventual de alte acte normative, inclusiv subordonate legii.

În aceste circumstanțe, a relevat că, datoria pârâtei față de reclamantă este de 1 525 354,94 lei cu titlu de compensație pentru încetarea contractului individual de muncă înainte de termen și 4 635 553,66 lei penalitate legală, iar în total 6 160 908,60 lei.

Totodată a menționat că, în vederea respectării procedurii prealabile, subsemnatul a remis pârâtei o notificare prin care a cerut satisfacerea pretențiilor enunțate, acordând un termen de 7 zile pentru executare benevolă. Notificarea a fost expediată la sediul pârâtei și a fost recepționată la 28 ianuarie 2022, conform avizului de recepție, însă a rămas fără răspuns.

Întemeindu-și cererea de chemare în judecată în baza prevederilor art. 11, 49, 51, 68, 185 și 330 Codul Muncii a solicitat emiterea unei hotărâri privind încasarea din contul pârâtei în beneficiul reclamantei a sumei de 1 525 354,94 lei cu titlu de compensație pentru încetarea contractului individual de muncă înainte de termen, 4 635 553,66 lei penalitate legală și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 27 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă acțiunea, ca fiind neîntemeiată.

La data de 07 iunie 2022 Lagovscaia Liubovi, reprezentată de avocatul Rezuș Andrei, a declarat apel împotriva hotărârii din 27 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă.

La data de 07 octombrie 2022 și ulterior la data de 18 noiembrie 2022, Lagovscaia Liubovi, reprezentată de avocatul Rezuș Andrei a depus cereri de apel suplimentare, reiterând cerințele din cererea de apel și atrăgând atenția instanței că, într-o speță similară, omisiunea instanțelor naționale de a respecta cu strictețe clauzele contractuale ale unui contract de muncă au generat încălcarea dreptului salariatului garantat de art. 1 Protocolul 1 CEDO, iar după sesizarea CEDO, instanța supremă a menținut în vigoare până la urmă anume acel act judecătoresc care a fost emis în baza prevederilor contractuale (f.d. 99-104, 119-122).

Prin decizia din 19 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Lagovscaia Liubovi, reprezentată de avocatul Rezuș Andrei și a fost

menținută hotărârea din 27 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut ca fiind corectă soluția primei instanțe privind respingerea acțiunii.

Instanța de apel a stabilit că, Lagovscaia Liubovi contestă cuantumul compensației în cazul încetării contractului individual de muncă înainte de termen, care a fost aprobat prin hotărârea Adunării Generale Extraordinare a Acționarilor a S.A. „Gara Nord” la data de 15 februarie 2019, fiind hotărâte chestiuni referitoare la încetarea raporturilor de muncă cu Lagovscaia Liubovi- în calitate de director (organ executiv), aprobându-se mărirea compensației în cuantum de 6 salarii medii lunare.

Având în vedere cele supra enunțate, instanța de apel a reținut că hotărârea Adunării Generale Extraordinare a Acționarilor a S.A. „Gara Nord” emisă la data de 15 februarie 2019 este sursă generatoare de efecte juridice, iar Lagovscaia Liubovi nu a contestat-o, or aceasta nu a făcut obiect de litigiu, nu a constituit pretenție de natură litigioasă din partea apelantei, considerent din care, S.A. „Gara Nord” a executat hotărârea obligatorie a Adunării Generale a Acționarilor.

Totodată, instanța de apel a respins afirmațiile apelantei precum că, nu a contestat ordinul de concediere și nici hotărârea organului de conducere, fiindcă în speță acest fapt nu este necesar, și aceasta deoarece, între părțile litigiului a fost încheiat un contract, care prevede expres obligațiile părților și nu mai necesită careva confirmări suplimentare.

Cu referire la solicitarea apelantei privind încasarea penalității în mărime de 4 635 553,66 lei, care reprezintă 0,3 la sută din suma neplătită la termen, instanța de apel a notat că aceasta urmează a fi respinsă ca fiind lipsită de suport legal.

Instanța de apel a mai notat că nu sunt întrunite condițiile legale pentru angajarea acțiunii în despăgubire din perspectiva art. 329 Codul muncii, întrucât Lagovscaia Liubovi nu a probat faptul că angajatorul S.A. „Gara Nord” a comis o faptă ilicită, culpabilă și cauzatoare de daune, or, simpla invocare a unei pretenții neexecutări a obligației nu scutește apelanta de a proba prejudiciul suferit (proba existenței), culpa intimă și faptul că există o legătură de cauzalitate între prejudiciu și culpa S.A. „Gara Nord”.

La data de 22 martie 2023, Lagovscaia Liubovi, reprezentată de avocatul Rezuș Andrei, a declarat recurs împotriva deciziei din 19 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă.

În motivarea recursului s-a invocat că, la adoptarea deciziei contestate nu a fost aplicată legea care urma a fi aplicată, aprecierea probelor de către instanța de apel a fost arbitrară, erori care au dus la încălcarea drepturilor sale.

A menționat că, argumentele instanței de apel precum că Lagovscaia Liubovi urma să conteste hotărârea acționarilor nu se întemeiază pe nici o normă legală.

A afirmat recurenta că consideră că instanța de apel trebuia să indice de ce anume Lagovscaia Liubovi trebuia să conteste hotărârea acționarilor și îndeosebi prin ce anume această hotărâre, care este act juridic unilateral, prevalează asupra prevederilor contractuale, adică asupra unui act juridic bilateral.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău pronunțat dispozitivul deciziei la 19 ianuarie 2023.

La 25 ianuarie 2023, prin intermediul poștei electronice și poștei terestre, copia deciziei din 19 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică și scrisoarea de expediere a actului judecătoresc (f.d. 143- 144).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de Lagovscaia Liubovi, reprezentată de avocatul Rezuș Andrei, la 22 martie 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

La 10 aprilie 2023, copia recursului a fost expediată în adresa intimatei Societatea Comercială „Gara Nord” Societate pe Acțiuni, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 156).

Prin referința depusă la data de 21 aprilie 2023, Societatea Comercială „Gara Nord” Societate pe Acțiuni a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Lagovscaia Liubovi, reprezentată de avocatul Rezuș Andrei, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Lagovscaia Liubovi, reprezentată de avocatul Rezuș Andrei, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter neevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie

1995), pe când în recursul declarat de Lagovscaia Liubovi, reprezentată de avocatul Rezuș Andrei, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Lagovscaia Liubovi, reprezentată de avocatul Rezuș Andrei, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Lagovscaia Liubovi, reprezentată de avocatul Rezuș Andrei, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Mariana Pitic